

De Stemming van 27 mei 2018

Gedoe binnen de SP en 50PLUS lijken voor een beperkt verlies te zorgen ten opzichte van de laatste tijd. De twee zetels, die zij verloren, zien we nu extra bij de VVD en bij de ChristenUnie. Maar per saldo zien we de laatste 3 maanden amper verschuivingen.

Peiling Zetelverdeling

zetels	TK2017	20-05-2018	27-05-2018	Versch. t.o.v. vorige week	Versch met TK2017
VVD	33	25	26	1	-7
GroenLinks	14	17	17		3
Forum voor Democratie	2	16	16		14
SP	14	14	13	-1	-1
CDA	19	13	13		-6
PVV	20	13	13		-7
D66	19	12	12		-7
PvdA	9	12	12		3
Partij voor de Dieren	5	8	8		3
50PLUS	4	7	6	-1	2
ChristenUnie	5	5	6	1	1
DENK	3	5	5		2
SGP	3	3	3		
Totaal	150	150	150		
Coalitie	76	55	57	2	-19

Volgens een artikel in De Volkskrant van 17 mei jl. stond in het jaarverslag van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vermeld, dat de koopkracht van de meeste huishoudens in Nederland in 2017 iets gedaald was in plaats van de beloofde stijging. (Dat kwam door de hogere prijsstijgingen dan verwacht). Nu zijn die cijfers gebaseerd op gemiddelde situaties van specifieke groepen. Het is ook interessant om te zien wat de ondervraagden zelf vinden en hoe de relatie is met leeftijd en politieke voorkeur. (De cijfers zijn dus gebaseerd op eigen inschattingen, en niet op basis van objectieve cijfers).

Qua leeftijd lijkt de cesuur te liggen op 45 jaar. Zoals te verwachten was rapporteren jongeren meer een verbetering van hun koopkracht dan ouderen. Toch is het opvallend dat van de ondervraagden boven de 45 jaar beduidend meer een daling van hun koopkracht melden dan een stijging!

Wat is er het afgelopen jaar gebeurd met de koopkracht van uw huishouden, schat u in?

verticaal geperceerd naar	Allen	Leeftijd					
		18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+
Duidelijk omhoog gegaan	8%	8%	14%	8%	6%	6%	2%
Iets omhoog gegaan	19%	30%	29%	21%	11%	12%	7%
Hetzelfde gebleven	33%	33%	29%	34%	36%	34%	37%
Iets omlaag gegaan	27%	21%	19%	25%	30%	28%	37%
Duidelijk omlaag gegaan	13%	8%	9%	11%	17%	20%	17%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

De verschillen naar stemgedrag zijn heel groot. Er zijn maar weinig kiezers van de VVD die melden dat hun koopkracht achteruit is gegaan. De cijfers bij kiezers van de SP en de PVV zijn vrijwel andersom. Die kiezers melden in overgrote mate dat hun koopkracht achteruit is gegaan.

Wat is er het afgelopen jaar gebeurd met de koopkracht van uw huishouden, schat u in?

verticaal geperceerd naar	Allen	Huidig stemgedrag									
		VVD	CDA	D66	GrLns	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50PLUS
Duidelijk omhoog gegaan	8%	24%	8%	10%	5%	7%	6%	2%	6%	1%	6%
Iets omhoog gegaan	19%	30%	22%	37%	18%	34%	18%	8%	13%	7%	12%
Hetzelfde gebleven	33%	38%	52%	26%	50%	23%	43%	24%	27%	22%	22%
Iets omlaag gegaan	27%	6%	13%	15%	22%	30%	23%	45%	29%	44%	32%
Duidelijk omlaag gegaan	13%	1%	4%	13%	4%	6%	10%	21%	25%	27%	28%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kort na het neerschieten van MH17, bijna 4 jaar geleden, zijn hierover een aantal vragen gesteld. Dat onderzoek is 1 jaar later herhaald. Vrijdag is dit onderzoek nogmaals uitgevoerd. De cijfers worden hieronder naast elkaar gezet.

Welke partij in het conflict in Oekraïne heeft volgens u het vliegtuig neergeschoten?

verticaal geperceerd	26-7 2014	2-8 2015	27-5 2018
Het Oekraïense leger	3%	3%	5%
Separatisten die het Oostelijk gedeelte van Oekraïne willen afscheiden	78%	56%	22%
Het Russische leger	6%	29%	52%
Weet ik niet/geen mening	13%	12%	21%
Totaal	100%	100%	100%

Denkt u dat de regering van Oekraïne direct of indirect verantwoordelijk is voor het neerschieten?

verticaal gepercenteerd	26-7 2014	2-8 2015	27-5 2018
Ja	19%	20%	27%
Nee	61%	61%	44%
Weet ik niet/geen mening	20%	19%	29%
Totaal	100%	100%	100%

Denkt u dat de regering van Rusland direct of indirect verantwoordelijk is voor het neerschieten?

verticaal gepercenteerd	26-7 2014	2-8 2015	27-5 2018
Ja	78%	79%	71%
Nee	9%	9%	11%
Weet ik niet/geen mening	13%	12%	18%
Totaal	100%	100%	100%

Denkt u dat ooit onomstotelijk komt vast te staan wie verantwoordelijk is voor het neerschieten?

verticaal gepercenteerd	26-7 2014	2-8 2015	27-5 2018
Ja	26%	25%	30%
Nee	64%	66%	60%
Weet ik niet/geen mening	10%	9%	10%
Totaal	100%	100%	100%

Hoe is uw oordeel over het optreden van de Nederlandse regering het afgelopen jaar in deze zaak?

verticaal gepercenteerd naar	2-8 2015	27-5 2018
Positief	14%	11%
Vrij positief	31%	24%
Neutraal	26%	30%
Vrij negatief	15%	16%
Negatief	13%	13%
Weet ik niet/geen mening	1%	6%
Totaal	100%	100%

Voor twee vragen laten we het verschil in beantwoording zien naar huidig stemgedrag.

Welke partij in het conflict in Oekraïne heeft volgens u het vliegtuig neergeschoten?

verticaal gepercenteerd	27-5 2018	Huidig stemgedrag									
		VVD	CDA	D66	GrLns	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50PLUS
Het Oekraïense leger	5%	0%	1%	3%	1%	0%	9%	6%	10%	14%	3%
Separatisten die het Oostelijk gedeelte van Oekraïne willen afscheiden	22%	18%	23%	22%	24%	24%	21%	20%	29%	15%	28%
Het Russische leger	52%	59%	63%	48%	54%	58%	51%	50%	42%	50%	44%
Weet ik niet/geen mening	21%	23%	13%	27%	21%	18%	19%	24%	19%	21%	25%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Hoe is uw oordeel over het optreden van de Nederlandse regering het afgelopen jaar in deze zaak?

verticaal gepercenteerd naar	27-5 2018	Huidig stemgedrag									
		VVD	CDA	D66	GrLns	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50PLUS
Positief	35%	69%	48%	60%	45%	52%	33%	13%	17%	5%	28%
Neutraal	36%	24%	35%	32%	43%	32%	40%	43%	29%	27%	25%
Negatief	29%	7%	17%	8%	11%	16%	28%	43%	54%	69%	48%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Het Duitse ZDF heeft onlangs in een onderzoek laten vragen of men de VS, Rusland en China betrouwbare partners vindt voor politieke samenwerking. China scoorde 43%, Rusland 36% en de VS 14%. Dit onderzoek is nu uitgevoerd in Nederland. De VS scoort dan wel hoger dan wat er in Duitsland is vastgesteld, maar amper hoger dan China. Het is interessant om de verschillen te zien naar politieke voorkeur.

Vindt dat land een betrouwbare partner voor politieke samenwerking

verticaal gepercenteerd naar	Allen	Huidig stemgedrag									
		VVD	CDA	D66	GrLns	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50PLUS
Duitsland	87%	95%	96%	95%	92%	97%	92%	88%	79%	65%	95%
Verenigd Koninkrijk	75%	81%	74%	70%	71%	69%	76%	66%	79%	83%	73%
Frankrijk	72%	78%	81%	87%	92%	86%	81%	66%	55%	45%	74%
De VS	39%	46%	46%	34%	14%	33%	27%	14%	61%	55%	28%
China	33%	37%	31%	36%	33%	37%	42%	36%	35%	38%	24%
Rusland	13%	5%	7%	3%	4%	7%	23%	20%	26%	33%	3%